

Akt.nr. 1

RIGSADVOKATEN

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

DATO 23. marts 2007

JOURNAL NR.

RA-2006-1211-0005

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

SAGSBEHANDLER: LW

+ bilag

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16

1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

Jmt. Mdt.
26 MRS. 2007

Vedr. Forskningsenhedens undersøgelse af brugen af langvarige varetægtsfængslinger i 2005 (RA-2006-1211-0005)

1. Indledning

Der er ved Meddelelse nr. 2/2000 om Indberetning af varetægtsfængsling ud over 3 måneder og forelæggelse af isolationsfængsling ud over 3 måneder fastsat nærmere retningslinier om forelæggelse af arrestantsager med henblik på at sikre, at en varetægtsfængsling bliver af så kort varighed som muligt.

Det følger således bl.a. af Meddelelsens pkt. 1.2., at politimestrene (nu politidirektørerne) underretter statsadvokaten om alle sager, hvor sigtede er varetægtsfængslet i mere end 3 måneder. Underretningen skal danne grundlag for statsadvokatens eventuelle drøftelser med politimesteren (nu politidirektøren) om sagens tilrettelæggelse og videre behandling med det formål at sikre, at varetægtsfængslingen bliver så kort som mulig.

Underretningen til statsadvokaten skal indeholde nogle nærmere angivne oplysninger, herunder om begrundelsen for, at det har været nødvendigt at anmode om forlængelse af varetægtsfængslingen. Når dom er afsagt i byretten, sendes en udskrift af dommen med et særligt skema til statsadvokaten.

28 MRS. 2007

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2007NR.730-0493

Statsadvokaterne underretter senest den 1. februar i det følgende år Rigsadvokaten om antallet af varetægtsfængslede, der forud for dom i 1. instans var varetægtsfængslet i over 3 måneder. Underretningen til Rigsadvokaten skal alene omfatte sager, hvor der i det pågældende år er afsagt dom i 1. instans, og statsadvokaternes indberetning sker i skemaform.

Ved skrivelse af 18. maj 2006 orienterede jeg Justitsministeriet om Justitsministeriets Forskningsenheds undersøgelse af brugen af langvarige varetægtsfængslinger i 2000-2004. Undersøgelsen blev offentliggjort i Rigsadvokaten Informerer nr. 14/2006.

RIGSADVOKATEN

Justitsministeriets Forskningsenhed har nu udarbejdet en redegørelse om udviklingen i brugen af langvarige varetægtsfængslinger i 2005.

SIDE 2

2. Datagrundlaget

Som anført oven for indebærer retningslinierne i RM 2/2000, at statsadvokaterne én gang årligt skal underrette mig om antallet af varetægtsfængslede, der forud for dom i 1. instans var varetægtsfængslet i mere end 3 måneder. Der henvises herved til pkt. 1.2. og 1.3. i Meddelelsen. Statsadvokaterne skal i forbindelse med indberetningen medsende kopi af de skemaer, som de har modtaget fra politikredsene, samt skemaerne vedrørende nævningesager. Jeg får således alene indberetning om de sager, hvor der er faldet dom i 1. instans.

Varetægtsfængslinger i sager, der ikke har medført tiltalerejsning, men hvor der f.eks. er opgivet påtale i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2, er således ikke omfattet af indberetningen til mig. Ligeledes er varetægtsfængslinger i sager, hvor der sker udlevering til retsforfølgning i udlandet, heller ikke omfattet af indberetningsordningen.

De varetægtsfængslinger, der er omfattet af Forskningsenhedens undersøgelse, er således afgrænset ved, at de overstiger en varighed på 3 måneder før dom i 1. instans.

Justitsministeriets Forskningsenhed har som datamateriale til undersøgelsen anvendt skemaerne fra politikredsene (bilag 2). Forskningsenheden har foretaget en selvstændig bearbejdning af oplysningerne, hvorfor der af den grund forekommer enkelte mindre justeringer i forhold til tal, som jeg tidligere har fået indberettet af statsadvokaterne.

3. Antallet af langvarige varetægtsfængslinger

Det fremgår af undersøgelsen (tabel 1), at undersøgelsesmaterialet omfatter 717 varetægtsfængslinger. Af disse har 342 svarende til knap 48 % haft en varighed på over

6 måneder. Gennemsnitlig har varetægtsfængslingerne haft en varighed på 228 dage, svarende til godt syv måneder.

Langvarige varetægtsfængslinger forekommer navnlig ved sigtelser for narkotikaforbrydelser (30 %) og røveri (22 %), alvorligere voldsforbrydelser (13 %), og manddrab og forsøg herpå (10 %).

105 varetægtsfængslinger har varet mere end 1 år. Heraf har 26 varetægtsfængslinger - svarende til knap 4 % - overskredet 1½ år, mens 14 - svarende til 0,2 % - har overstegget 2 år.

RIGSADVOKATEN

Det fremgår endvidere af undersøgelsen (tabel 2), at langt den største del af de varetægtsfængslede - svarende til 67 % - dømmes for det, som de indledningsvis er sigtet for. Yderligere 19 % dømmes for hovedsigtelserne, men enten er det uvist, om personerne også er dømt for alle bisigtelserne, eller også er de det ikke. 80 % er idømt ubetinget fængselsstraf, herunder kombinationsdomme (tabel 4).

SIDE 3

Af disse personer er 73 % idømt domme af en varighed på mere end 1 års fængsel. 15 % er idømt foranstaltningssdomme. I 11 tilfælde - svarende til knap 2 % af de varetægtsfængslede - er der sket frifindelse (tabel 5).

Der kan for så vidt angår de tidligere år, der er omfattet af ordningen, henvises til Rigsadvokaten Informerer nr. 14/2006, der vedlægges.

4. Udviklingen

Udviklingen i antallet af langvarige varetægtsfængslinger og disses andel af samtlige varetægtsfængslinger er behandlet i afsnit 3 i undersøgelsen. Det fremgår heraf, at der i perioden fra 2001 til 2005 har været en stigning. Antallet af langvarige varetægtsfængslinger er således steget fra 446 i 2001 til 717 i 2005 ligesom disses andel af samtlige varetægtsfængslinger er steget fra 7,6 % i 2001 og til 12,4 % i 2005 (tabel 7).

Fordelt på kriminalitetstyper varierer andelen af varetægtsfængslinger, der er langvarige, en del år for år (tabel 8). For røveri og øvrige ejendomsforbrydelser ses dog en stigende tendens, mens andelen af langvarige varetægtsfængslinger for narkotikaforbrydelser er forholdsvis stabil frem til 2004. I 2005 var narkotikaforbrydernes procentandel betydeligt højere end de tidligere år.

Endvidere kan det konstateres i tabel 9, at Københavns Politi synes at tegne sig for langt den største del af stigningen. Der blev herfra indberettet 126 længerevarende varetægtsfængslinger i 2004, mens der i 2005 blev indberettet 232 sager, hvilket indebærer en stigning på 84 %.

Undersøgelsen indeholder i tabel to en analyse af antallet af anmeldte forbrydelser sammenholdt med antallet af langvarige varetægtsfængslinger bl.a. inden for de kriminalitetsformer, hvor der forholdsvis hyppigt anvendes langvarige varetægtsfængslinger. Det vurderes, at der er tegn på, at der i stigende grad er anvendt langvarige varetægtsfængslinger i disse sager, hvilket indikerer, at væksten i brugen af langvarige varetægtsfængslinger ikke alene kan forklares ud fra en øget tilgang af alvorlige lovovertrædelser.

Undersøgelsen kan imidlertid ikke afdække, om sagerne bliver mere omfattende og komplicerede. Der kan derfor fortsat ikke siges noget sikkert om baggrunden for udviklingen i antallet af langvarige varetægtsfængslinger.

RIGSADVOKATEN

SIDE 4

Den må dog antages i væsentlig grad at blive påvirket af, at der fra år til år er forskelle i sagernes omfang og karakter, og en stigning i antallet af langvarige varetægtsfængslinger kan således efter min opfattelse meget vel være begrundet i sagernes kompleksitet. Der kan herom endvidere henvises til pkt. 7 neden for om et forbedret indberetningsgrundlag.

Jeg har i anledning af den store stigning i antallet af indberettede længerevarende varetægtsfængslinger i København indhentet en udtalelse fra Københavns Politi gennem Statsadvokaten for København og Bornholm.

Københavns Politi har i udtalelse af 26. januar 2007, der vedlægges tillige med statsadvokatens udtalelse af 2. februar 2007, bl.a. anført følgende:

”Det bemærkes, at en detaljeret besvarelse af forespørgselen vil forudsætte et omfattende arbejde med identificering og gennemgang af de enkelte sager.

Jeg kan dog oplyse, at den tidligere afdeling N/advokatur N (nu afdelingen/advokaturen for organiseret kriminalitet) i perioden efter sagerne vedrørende rydningen af Pusherstreet på Christiania i marts 2004 har haft en kraftig stigning i antallet af arrestanter, idet det samlede antal arrestanter i advokaturen tidligere typisk var 60-70 løbende arrestanter, hvorimod tallet siden har ligget på omkring 120-130 løbende arrestanter. Der var ca. 50 arrestanter alene i Christiania-sagskomplekset. Langt størsteparten af disse var varetægtsfængslet fra marts 2004 til typisk december 2004/januar 2005. Der kan endvidere peges på, at dette ekstraordinært store antal arrestanter medførte længere varetægtsfængslinger i andre sagskomplekser vedrørende narkotikakriminalitet, idet arrestanternes ønske om bestemte forsvarere i nogle tilfælde medførte lange berammelsestider. Advokaturen har i det hele taget behandlet en række større sagskomplekser, herunder blandt andet sager efterforsket i samarbejde med Rigspolitiets Rejsehold, hvor der blandt andet på baggrund af kriminalitetens omfang og grænseoverskridende karakter (medgerningsmænd i udlandet mv.) har været tale om langvarige varetægtsfængslinger på 6 måneder eller mere.

Den tidligere advokatur A (nu advokaturen for personfarlig kriminalitet) har endvidere peget på, at der i sagen vedrørende Christianiadrabene/Cafe Rust var tale om meget langvarige varetægtsfængslinger for mange personer. Denne advokatur peger endvidere på en stigning i antallet af personer, som er blevet mentalobserveret.”

Jeg finder i øvrigt, at det ikke kan udelukkes, at øget fokus på indberetningsordningen i RM 2/2000 i forbindelse med undersøgelse af langvarige varetægtsfængslinger for 2000-2004 kan have været medvirkende til at sikre en mere fuldstændig indberetning til statsadvokaten.

5. Lokale forskelle

RIGSADVOKATEN

SIDE 5

Redegørelsen (tabel 9) indeholder en oversigt over langvarige varetægtsfængslinger fordelt efter politikreds og år og politikredsens andel af samtlige varetægtsfængslinger i hele perioden. Andelen af langvarige varetægtsfængslinger varierer betydeligt mellem politikredsene.

Sammenholdt med undersøgelsen vedrørende 2000-2004 er der en vis tendens til, at bestemte politikredse, der har en forholdsvis stor andel langvarige varetægtsfængslinger. Således lå Odense, Nykøbing F., Vejle og Horsens i 2005 mere end 50 pct. over landsgennemsnittet med hensyn til andelen af langvarige varetægtsfængslinger. Omvendt lå følgende syv politikredse også i 2005 mere end 50 pct. under landsgennemsnittet: Tønder, Grenå, Gråsten, Kolding, Viborg, Thisted og Kalundborg.

Sammenholdes antallet af anmeldte forbrydelser inden for de kategorier, som hyppigst fører til langvarige varetægtsfængslinger med antallet af langvarige varetægtsfængslinger i de enkelte politikredse, ligger Odense og Nakskov mindst 50 % over landsgennemsnittet.

Forskningsenhedens redegørelse indeholder som ved sidste undersøgelse ikke nogen nærmere begrundelse for disse lokale forskelle. Jeg har en forventning om, at disse lokale forskelle vil forsvinde i forbindelse med implementeringen af politikredsreformen og de nye store politikredse.

Det er endvidere min opfattelse, at en nærmere analyse heraf bør indgå som led i politidirektørernes egenkontrol og i de regionale statsadvokaters løbende behandling af forelagte sager efter RM 2/2000 og tilsynet efter RM 10/2006 om legalitets- og kvalitetssikring af og tilsynet med straffesagsbehandlingen i politikredsene, pkt. 6.2.3., hvor udstrækningen af varetægtsfængsling, herunder lokale forskelle er fremhævet som fokusområde. Spørgsmålet vil endvidere kunne gøres til genstand for drøftelse i det nyoprettede fagudvalg for legalitetssikring.

Dette vil endvidere blive fremhævet overfor statsadvokaterne og politidirektørerne i forbindelse med den Rigsadvokaten Informerer, jeg udsender om kort tid om forskningsenhedens undersøgelse.

6. Begrundelser for langvarige varetægtsfængslinger

Undersøgelsen indeholder i afsnit 4 en gennemgang af de forhold, der kan influere på længden af varetægtsfængslinger.

Forskningsenheden har oplyst, at der kun i godt halvdelen af indberetningsskemaerne er angivet årsager til, at varetægtsfængslingen er blevet langvarig. Dertil kommer, at angivelsen af årsag til en langvarig varetægtsfængsling er forholdsvis tilfældig og blandt andet betinget af, hvem der udfylder spørgeskemaet. Se herom pkt. 7 nedenfor.

RIGSADVOKATEN

SIDE 6

Politikredsene har dog navnlig angivet, at det er forhold ved sagen – dens omfang, kompleksitet mv., der er årsag til, at varetægtsfængslingen bliver lang. Endvidere er der som begrundelse anført den sigtede og /eller dennes forsvarer, hvilket forekom noget sjældnere i de tidligere år. Også berammelsesproblemer m.v. i retten er angivet noget hyppigere i 2005 end i de tidligere år.

Forskningsenheden har i øvrigt konkluderet, at de analyser, der er gennemført, tyder på, at årsagen til en langvarig varetægtsfængsling i en stor del af sagerne skal søges i, at de undersøgelser, erklæringer mv., der har skullet gennemføres eller indhentes, har været længe undervejs, eller at det har varet længe, inden de er igangsat. Det er endvidere fundet, at antallet af medsigtede influerer på varetægtsfængslingens varighed.

7. Nye initiativer til begrænsning af langvarige varetægtsfængslinger

Hovedformålet med indberetningsordningen i RM 2/2000 er navnlig at danne grundlag for politidirektørernes og statsadvokaternes kontrol med, at varetægtsfængslinger ikke udstrækkes længere end nødvendigt.

Jeg er på baggrund af undersøgelsen endvidere af den opfattelse, at den gældende indberetningsordning af varetægtsfængslinger ud over 3 måneder som udgangspunkt også giver et godt grundlag for at følge udviklingen i antallet af længerevarende varetægtsfængslinger.

Indberetningsordningen har imidlertid vist sig ikke i tilstrækkelig grad generelt at kunne belyse mulige grunde til langvarige varetægtsfængslinger. Med henblik på at forbedre datagrundlaget og sikre, at årsagerne for fremtiden belyses bedre, har jeg udarbejdet et nyt indberetningsskema, som blev udsendt til politikredsene den 19. september 2006. Der henvises til Rigsadvokaten Informerer nr. 26/2006.

Jeg vil i øvrigt fortsat løbende følge udviklingen i antallet af langvarige varetægtsfængslinger for at vurdere, om udviklingen gør det nødvendigt at tage nye initiativer med henblik på at sikre, at varetægtsfængslinger bliver af så kort varighed som muligt.

8. Forbedret statistikgrundlag

Som jeg tidligere har oplyst, blev det i januar 2005 muligt systematisk at udskrive oplysninger fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS), der viser antallet og varigheden af varetægtsfængslingsforløb fordelt på politikredse og perioder.

RIGSADVOKATEN

Det nye statistiksystem omfatter perioden fra 1. januar 2004. Endvidere er det muligt at opgøre antallet og varigheden af varetægtsfængslingsforløb inden for forskellige kriminalitetsarter f.eks. manddrab, vold og røveri mv., ligesom der løbende kan udtrages statistiske oplysninger om udviklingen i antallet af varetægtsfængslinger med henblik på en regelmæssig opfølgning på området, herunder med henblik på politimestrenes (politidirektørens) løbende egenkontrol efter Meddelelse 4/2004.

SIDE 7

Disse statistikudtræk er imidlertid ikke umiddelbart sammenlignelige med de tal, som jeg får indberettet fra statsadvokaterne. Dette skyldes navnlig, at søgningen ikke kan afgrænses til varetægtsfængslingsforløb, der ligger før dom i 1. instans.

Jeg har dog over for Rigspolitechefen gjort opmærksom på, at det ville være ønskeligt, at søgemulighederne i forbindelse med udarbejdelsen af POLSAG blev ændret. De statistiske udtræk ville i givet fald kunne anvendes som supplement og kontrol i forbindelse med indberetningen til mig.

Henning Fode

RIGSADVOKATEN

Statsadvokaten for København, Frederiksberg
og Tårnby
Jens Kofods Gade 1, 3., th.
1268 København K

DATO 22. december 2006

JOURNAL NR.

RA-2006-1211-0005

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSE

+ bilag

SAGSBEHANDLER: LW

MODTAGET
27 DEC. 2006
Statsadvokaten for
København

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16

1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

Vedr. indberetning af afsluttede varetægtsfængslinger over 3 måneder i 2005 jf. RM 2/2000.

Ved brev af 17. marts 2006 har Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby fremsendt indberetning af længerevarende varetægtsfængslinger for 2005.

Justitsministeriets Forskningsenhed har nu udarbejdet en undersøgelse af de længerevarende varetægtsfængslinger på baggrund af statsadvokaternes indberetninger.

Det fremgår heraf, at der er sket en stigning i antallet af længerevarende varetægtsfængslinger fra 572 i 2004 til 717 i 2005, svarende til 25 %.

Københavns Politi synes at tegne sig for langt den største del af stigningen, idet der herfra blev indberettet 126 længerevarende varetægtsfængslinger i 2004, mens der i 2005 blev indberettet 232 sager, svarende til en stigning på 84 %.

Det fremgår i øvrigt af undersøgelsen, at en stor del af stigningen (kun opgjort på landsplan) vedrører længerevarende varetægtsfængslinger for narkotikaforbrydelser. Således var der i 2004 135, mens der i 2005 var 217.

Inden jeg sender undersøgelsen til Justitsministeriet, skal jeg anmode om, at det søges afklaret, hvorpå den markante stigning i antallet af længerevarende varetægtsfængslinger i København beror. Udtalelsen bedes fremsendt inden 3 uger.

Forskningsenhedens undersøgelse vedlægges til orientering.

På rigsadvokatens vegne

Lars Stevnsborg

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

MODTAGET

30 JAN. 2007

Statsadvokaten for
København og Bornholm

Statsadvokaten for København og Bornholm

Ved skrivelse af 4. januar 2007 har Statsadvokaten anmodet om en udtalelse om baggrunden for stigningen i antallet af langvarige varetægtsfængslinger (over 3 måneder) fra 2004 til 2005 (j.nr. SA1-2005-051-0018).

Det fremgår af det modtagne, at for Københavns Politi blev der i 2004 indberettet 126 længerevarende varetægtsfængslinger mod 232 i 2005. Det fremgår i øvrigt, at opgjort på landsplan udgjorde varetægtsfængslinger for narkotikaforbrydelser en stor del af stigningen.

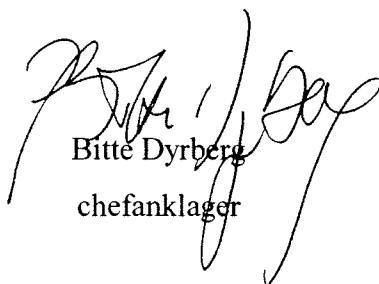
Det bemærkes, at en detaljeret besvarelse af forespørgselen vil forudsætte et omfattende arbejde med identificering og gennemgang af de enkelte sager.

Jeg kan dog oplyse, at den tidligere afdeling N/advokatur N (nu afdelingen/advokaturen for organiseret kriminalitet) i perioden efter sagerne vedrørende rydningen af Pusherstreet på Christiania i marts 2004 har haft en kraftig stigning i antallet af arrestanter, idet det samlede antal arrestanter i advokaturen tidligere typisk var 60-70 løbende arrestanter, hvorimod tallet siden har ligget på omkring 120-130 løbende arrestanter. Der var ca. 50 arrestanter alene i Christiania-sagskomplekset. Langt størsteparten af disse var varetægtsfængslet fra marts 2004 til typisk december 2004/januar 2005. Der kan endvidere peges på, at dette ekstraordinært store antal arrestanter medførte længere varetægtsfængslinger i andre sagskomplekser vedrørende narkotikakriminalitet, idet arrestanternes ønske om bestemte forsvarere i nogle tilfælde medførte lange berammelsestider. Advokaturen har i det hele taget behandlet en række større sagskomplekser, herunder blandt andet sager efterforsket i samarbejde med Rigspolitiets Rejsehold, hvor der blandt andet på baggrund af kriminalitetens omfang og grænseoverskridende karakter (medgerningsmænd i udlandet mv.) har været tale om langvarige varetægtsfængslinger på 6 måneder eller mere.

Den tidligere advokatur A (nu advokaturen for personfarlig kriminalitet) har endvidere peget på, at der i sagen vedrørende Christianiadrabene/Cafe Rust var tale om meget langvarige varetægtsfængslinger for

mange personer. Denne advokatur peger endvidere på en stigning i antallet af personer, som er blevet mentalobserveret.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Bitte Dyrberg', written in a cursive style.

Bitte Dyrberg
chefanklager

1/12

J.nr. SA1-2005-051-0018

Sagsbehandler: KIB

Fremsendes til **Rigsadvokaten,**

idet jeg kan henholde mig til udtalelsen fra Politidirektøren i København.

Der henvises til j. nr. RA-2006-1211-0005.

Modtaget
- 2 FEB. 2007
Rigsadvokaten

Statsadvokaten for København og Bornholm,
den 2. februar 2007

K. Hjorth

RIGSADVOKATEN - 2006 - 1211 - 0005 - (0038)
(5/2)